

V sredo in saboto

izhaja in velja:

za celo leto	5 for.	— kr.
za pol leta	2 "	70 "
za četert leta	1 "	40 "
Po poštarju		
za celo leto	6 for.	80 kr.
za pol leta	3 "	20 "
za četert leta	1 "	70 "

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila

Za navadno dvestopno versto se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; več pismenke plačujejo po prostorne. Za vsak list mora biti kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 36.

V Celovcu v sredo 17. maja 1865.

Tečaj I.

Ideja avstrijske države.

II.

Ravnopravnost v življenje vpeljati, je naloga in poklic nove Avstrije. Od verske ravnopravnosti Palacky noče obširneje govoriti, ker je že po celej Evropi oklicana in se tudi v Avstriji resno vpeljuje. Govoriti hočem, pravi Palacky, le o narodni ravnopravnosti, ktera se avstrijske države v večji meri dotika in jej napravlja veliko sitnost in homatij.

Pravilo narodne ravnopravnosti je ravno tako staro, kakor je nauk natornega, prirojenega prava. Ono izvira iz tistih besed, ki so vsemu ljudstvu globoko v serce vcepljene in jih je izustila večna Resnica: „Česar sebi nočeš, tudi drugemu ne stori“. Pa zbudila se je ljubezen do narodnosti še le v vseobčni vojski proti Napoleonu I., živo in krepko pred beli svet stopila je še le leta 1848, in v Pragi na slovanskem zboru očitno in slavno pred celim svetom se spoznala in razglasila. Tudi na Dunaju je jelo obveljavati pravilo narodne ravnopravnosti, — besede so bile lepe in zlate pa ostale so same obljube. Pa vprašamo: Ali imajo narodi naravne, prirojene pravice, ohraniti sami sebe? Ali niso vselej dolžni in zavezani, zbujsati in raznetovati iskro božjo v sebi? Te dolžnosti jim jemati, nima oblasti in moči nikdo na svetu. Duha izobraževati in napredovati v duševni omiki pa ni mogoče brez omike jezika; jezik, beseda je podlaga in korenina vse in vsake ljudske omike. Kjer pa so dolžnosti, tam so tudi pravice; torej imamo tudi pravico, bogatiti, piliti in izobraževati jezik svoj, in nihče nam ne more kratiti ali jemati te pravice.

Zdaj Palacky stavi sledeča tri pravila, kterih gotovo nihče ne more tajiti ali ovreči:

1. V avstrijski državi mora veljati in vladati pravica in postava, to je volja cele države, ne pa pest ali svojevolja nekterih.
2. Avstrijska država obsega in hrani v sebi raznorodne narode.
3. Noben narod nima pravice, nad drugim narodom gospodovati ali si ga posluževati za svoje sebične namene.

Po teh pravilih sedajna Avstrija ne more drugega namena in poklica imeti, kakor v življenje spraviti narodno ravnopravnost, — to je naše dni ideja avstrijske države.

V teoriji se tem trem pravilom nikdo nasproti ne stavlja, ali v praksi, v djanju je vse drugačno. Ne samo prijatelji sedajne centralistične vlade, temveč tudi nekteri narodi, ki se povzdigujejo nad druge narode, oni so v djanju neprijatelji narodne ravnopravnosti. To posebno in največ velja od Nemcev in Madjarov, nekaj pa tudi od Poljakov in Italijanov. Vsem tem kliče Palacky na ušesa tehtne besede: „Vi srečni hočete svobodo, pa nočete pravice in pravičnosti“?!

Od Poljakov in Italijanov Palacky noče na tem mestu obširno govoriti, ker njih moč ni tako velika;

govori le od Madjarov in Nemcev in dokazuje, kako so ravnali s sosednjimi jim narodi, — s Slavjani.

Madjari so zabili zlasti dveh reči. Pervič, koliko da so v 16. in 17. stoletju Čehi darovali, da se je ubrala ogerska krona divjim Turkom, in drugič, da v nobeni deželi na svetu že od starodavnih časov narodna ravnopravnost ni imela tolike veljavnosti, kakor v ogerski. Dokler je bil latinski jezik v rabi po šoli in uradu, bili so vsi ogerski narodi ravnopravni, ni žugala nobenemu kaka naravnost. Leta 1848 se je ta reč spreobrnila: Madjari so se bili prevzeli in bili volje, vse druge narode ogerske krone podjarmiti in vsiliti jim madjarski jezik. Narodna ravnopravnost je bila še le v Segedinu oklicana, ko je bilo že post festum — prepozno! Pokusili so premagani Madjari s sosednjimi narodi vred nemški jarm Bahove centralizacije. Pa tudi ta desetletna nesreča Madjarov ni zmodrila! Prišla je oktoberska diploma, dobila je ogerska dežela nekaj svoje starodavne avtonomije in svobode, sešel se je l. 1861 dešelni zbor, — pa Madjarov prvo in edino delo je bilo, sosednje narode vkovati v težke verige starega suženstva in natvesti vsem jarm ošabnega madjarizma. Bogu in vsemu svetu je znano, kaj so ubogi Slovaki terpeli ne samo v narodnem, ampak tudi v socialnem in političnem obziru! Da se pa Madjari tako neprijateljsko in nepravilno obnašajo do drugih sosednjih narodov, izhaja po mislih Palackytovih odtod, ker se bojé za svojo narodnost in si mislijo: „Ne požrem jaz tebe, požreš ti mene“; tako požirajo in pomadjarizujejo druge narode. Pa vendar je Madjarov premalo in gotovo bi si za svojo narodnost veliko boljše skerbili, ako bi se držali pravila: „Česar nočeš sebi, tudi drugim ne stori“, kakor pa da se spusté do vojske zoper vse — bellum contra omnes — v katerem močnejši zmaga, slabši pa propade. Res da je velika težava, narodno ravnopravnost na Ogorskem vpeljati v življenje, pa pravica in ljubezen vse premorete. —

Kako se Nemci — posebno avstrijski — zastran narodne ravnopravnosti obnašajo, Palacky noče obširneje popisovati; treba bi bilo, omenjati reči, od kterih on težko govori, drugi pa težko poslušajo. Vsi časniki so temu žive priče in dokazi. Leta 1849 je nek Poljak v knjigi: „Die deutschen Hegemonen“, jasno popisal, kako so Nemci že od nekedaj nad Slavjani gosposdovali najprej pod plajščem kerščanske vere, pozneje pod plajščem omike in civilisacije, naše dni pa pod plajščem svobode.

Deržavni zbor.

Gosposka zbornica je skorej po dvomesečnem počitku 11. t. m. spet očitno sejo imela. Posvetovala se je o postavi, ki naj bi izrekla, kje se ima dohodnina za železniška oskerbnništva plačevati. Poslanci namreč so sklenili, naj se 3 četertinke plačujejo tistim srenjam, kjer so železnice, ena četertinka pa na Dunaju, kjer je vodstvo. Tudi v gosposki zbornici so se nasveti križali. Grof Černin je govoril za to, naj se Dunaju nikakor-

šna prednost ne dovoli. Koder tekó železnice, tam naj se tudi dohodnina pobira. Ali večina je bila pri sklepanju zoper vse nasvete ter je izrekla, naj se prestopi k dnevnemu redu, t. j. naj ostane, kakor je dozdej bilo. Na Dunaju tedaj se bo še vedno stekala vsa dohodnina od železnih cest, ker tam so večidel vsa vodstva. — Poslanci pa so se posvetovali o tem, kako naj se trgovske marke (ki jih ima kupčijsko blago) tudi tujih fabrikantov zavarujejo ponarejevanja. Večina je odobrila vladin predlog, ne pa tega, ki ga je dotični odbor nasvetoval. Pravijo, da je dosti poslancev od leveice manjkalo. Izostajati bi pač ne smeli, če jim je na liberalnih predlogih kaj ležeče; in potem so tudi plačani! Ravno tako se je tudi odobril vladin predlog, naj se za varstvo tujih ogledkov in obrazcev 50 kr. vpisnine odrajtuje. — Za tem je odbor, ki ima davke prenarediti in bolje razdeliti, zahteval, naj ga za stanovitnega okličejo, ker je strašno veliko dela. Zbornica je pa sklenila, naj se to posebnemu odboru v pretres izroči. Ravno tako se je izročil nasutek postave zastran Brunnovske železnice na Češkem posebnemu odboru. — Berger je bil nasvetoval, naj se protesti sodnijskih pervosednikov zoper Šindlerjev govor o avstrijskih sodbah posebnemu odboru izroče, da ne bi se mislilo, da je tudi zbornica teh misli. Veliko jih je res težko pričakovalo, kaj bode. Toda večina (bil je le 1 glas več) je nasvet zaverгла, in tako morebiti tej sitni reči najprej konec storila. Ali dobro bi bilo pa tudi ministra Heina zopet opomniti, naj že enkrat kaj za popravo in poboljšanje sodnijskih zadev poskerbi. Čas bi bil že zadnji, zlasti, da se sodniki po postavi za neodvisne okličejo. Vse drugo malo ali nič ne zdaja! — Slednjic je prišlo še nekaj prošenj na versto, med kterimi je bila važna tista od 25 hranilnic, ki prosijo, naj se jim dovoli, da povišajo obrestno merilo za hranilnična posojila na 6 odstotkov. Prosila pa se je vlada, naj kmalo dotično postavu osnuje in jo poslancem predloži. — Odbor, ki ima poročevati o novi kupčijski pogodbi in colni tarifi, sklenil je z večino 4 glasov, obedve priporočiti zbornici, naj ju sprejme in odobri. Sliši se tudi že, da je večina zagotovljena. Obertnikom, zlasti malim, to gotovo ne bode po všeči; javaljne tudi Ogrom in Hervatom, ki nimajo priložnosti, posvetovanja se udeležiti. — Za pomorsko vojno je zahtevala vlada 9,540.247 gld., finančni odbor pa je nasvetoval le 7,150.800 gld. Tu se nam pa ne zdi koristno, če se preveč priterga in zbríše. Na naših južnih mejah je dolgo primorje, tedaj nastaja tudi potreba, ga varovati in pomorsko kupčijo podpirati, zlasti ker naši sosedje Italijani na vso moč za njo skerbé. — O razpravi stroškov za vojaštvo ponavljamo še to, da je vlada za l. 1865 tirjala 105,767.772 gld., finančni odbor pa je priporočal, da je dosti, ako dovoli zbornica le 89,982.772 gld. Odborov predlog pa je pri glasovanju obveljal. Ves proračun za l. 1865, ki ga je zbornica odobrila, znaša tedaj 522 milijonov gld. Vlada ga je postavila s konca na 548³/₄ mil. gld., od kterih je pa vendar sama že 20¹/₁₀ mil. gld. zbrisala, — tedaj vsem skupej 528¹/₂ mil. gld. Zbornica pa je zbrisala 26³/₄ mil. gld. — Enmalo manj je res to, ali težko bode zdatno pomagalo, ker še ni vse do čistega dognano in bode tudi skorej pol leta preteklo. Kakor se tudi poslanci neutrudljivo prizadevajo, avstrijskim financam na noge pomoči, in se mora zlasti Iskr u vsa hvala dati za izverstno sporočilo o vojaškem stanju, vendar niso v stanju, prave in stanovite spremembe in zboljšanja vpeljati. Kar pa še posebno pogrêšamo in je nam zelo žal, da se zgodilo ni, je to, da se ni pri tem posvetovanju kar noben poslanec vojaške granice ali meje

spomnil. Prejšnja leta se je vendar to še zgodilo, letos pa ne. Čudno! In vendar je velika potreba, da se tamošnje žalostno stanje kaj spremeni. Zatorej naj bi se vedno klicalo in klicalo, da bi se enkrat odperlo! —

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele notrajno-avstrijske.

Iz Celovca. (Dobra volja vse premore). Imamo pri deželni vladi v Celovcu svetovavca, ki jasno kaže, da naučiti se slovenskega jezika ni tolika težava, ako je človek le dobre in resnične volje. „Slov. Glasnik“ je meseca maja prinesel mično pesmico od g. J. Gebella, rojenega Nemca. Bil je ta gospod prej na Ogerskem namestnijski svetovavec in je iz lastne svoje skušnje videl, kolika potreba da je v mnogojezični Avstriji znati razun nemškega še kak drug jezik. Začel se je torej pridno slovenskega učiti in v najkrajšem času se je popolnoma seznanil z našim jezikom. — Kaj k temu porečejo tisti gg. uradniki, ki rajši slovenski jezik zaničujejo in grajajo, kakor da bi slovensko slovnico v roke vzeli? Slovenski kruh jim prav dobro diši, slovenski jezik jim pa tako strašno preseda. Slovanska čitavnica v Celovcu je večkrat po časnikih oznanjala, da se v njenih sobah brez vsega plačila uči slovenski jezik v dveh razredih, v enem za terde Nemce, v drugem pa za Slovence. Pa veste, koliko se jih je oglašilo? Samo dva uradnika pri deželni vladi, od sodnijskih uradnikov pa nobeden, ako ravno slovenskega jezika najbolj potrebujejo, zraven ga pa najmanj znajo. Gotovo pride čas, ko dobimo ministre, ki bojo ostro na to gledali, da tolikokrat obljubljena ravnopravnost postane resnica, da se postavje in ukazi vsto spolnujejo in se vsem narodom sodi in pravica dela v njihovih jezikih. Kako se bojo neki ti gospodje izgovarjali, da se v toliko letih niso naučili slovenskega jezika, ako ravno se jim je ponujala čisto zastonj tako lepa priložnost? Ne bojo imeli nobenega izgovora, omolknili bojo. — Pa vsi ministerski ukazi in vse opombice, pa tudi naše besede in dokazovanja bojo zastonj, dokler se čas ne ustanovi, do kterega morajo znati slovenski vsi uradniki, ki služijo po Slovenskem. Tako je storil cesar Napoleon I., in šlo je brez vse ovire.

Iz Celovca. (Družba pridnim in ubogim učencem c. k. više realke v Celovcu v podporo.) Ni dolgo, kar je „Slovenec“ naznanil, da se je v kerški škofiji napravila družba učiteljem, vdovam in sirotam njihovim v podporo. Zvedeli smo iz verjetnih ust, da se v Celovcu ravno zdaj snuje nova družba, ktere namen je, podpirati uboge in pridne učence c. k. realke. Komur je mar za občni napredek in občno blagostanje, bodete naprave gotovo vesel in rad bo po svojih močeh pripomagal, da ta družba stopi skorej v življenje. Ne samo v Celovcu, tudi po deželi šteje pridna in uboga šolska mladina svojih prijatlov in podpornikov. Zatorej bomo o tej družbi o prvi priložnosti kaj več povedali. Naprava in pravila te družbe so od c. k. deželne vlade že poterjene.

Iz Ljubljane. K. (Konec; o društvenem življenju.) Bela Ljubljana je serce Slovenije, pa tudi to se je sčasom poptujčilo. Mile slovenske glasove si malokdaj slišal, — slišal si k večemu tisto kranjsko „špraho“. Pa hvala! tudi v tem obziru se je v Ljubljani zasukalo vse na bolje. Na slovenske časnike si pred nekimi leti po gostivnicah in kavarnah le malokdaj naletel. Boljše je precej, akoravno še zdaj marsikje vse na nemško cika: Gostivničarji in kavarnarji, podpirajte tudi vi najprej domače, slovenske časnike, — gotovo

se bode splačalo. — Kar je domačih Ljubljancev, vsi že prav lepo in prav radi kramljajo po domače, posebno nekterim krasoticam teče slovenska beseda tako lepo, kakor bi rožice sadil. Še se semtertje sliši tudi kranjska „špraha“, pa nič za to, volja je dobra in vse hvale vredna, in kdor ne poskuša, ne bode se nikoli naučil gladko in dobro govoriti. Serčnost velja! — Kar pa še mnogokrat in prav težko pogrešamo, so slovenski napisi po mestu, posebno pri c. k. uradih je vse še po starem; vse nemško kakor v samem Berolinu. Začnite vsaj vi, znani rodoljubi, tudi v tej zadevi drugim svetiti z dobrim izgledom: izgledi vlečejo! — Kar pa je v Ljubljani pravične graje vredno, je to, da se pri očitnih dražbah ali licitacijah vse oklicuje le samo po nemški. Terd Slovenec — in tacih je sila veliko — bi rad kaj kupil, pa ne razume in tako škodo terpi on in tisti, kdor prodaja. Visoka vlada bi imela to napako že davno odpraviti v lastni svoj dobiček. — H koncu pa še par besedi o ptujcih, ki med nami živé. Med nami prebiva množica spoštenih tujcev; tudi naši soprobratji in sinovi živijo med tujci; ali da pa zadnji med tujci živeti zamorejo, kaj so morali storiti? Morali so se temeljito njih jezika navaditi in se obnašajo ko njih domačini. Vprašamo, ali je tudi pri tujcih taka, ki pri nas prebivajo in naš kruh jedo? Z žalostjo moramo odgovoriti, da ne. Večidel ne razumejo našega jezika, pa ga tudi dostikrat razumeti nečejo. Ali ni sramotno za nas, da sicer spoštene Nemci med nami prebivajo, ki pravijo, toliko let sem že v Ljubljani, pa ne znam nobene besede slovenske, pa se mi je tudi ni treba učiti; kdor hoče z menó govoriti, bode že nemški govoril! Slovenci! mi smo mirni in nikogar ne žalimo; kar drugi narodi od Slovencev zahotevajo, storimo tudi mi to, tirjajmo, naj se vsi, ki hočejo naš kruhek jesti, tudi dobro slovenščine navadijo; če pa tega nočejo, jim pa tudi slovenskega denarca ne dajajmo, naročujmo in kupujmo si vse, česar potrebujemo, povsod in vselej, ustmeno in pismeno — le po slovenski. Po tej poti bojo k nam prihajali le taki tujci, ki se bojo našega jezika privajali in spoštovali, ne pa zaničevali ga, kakor še sedaj vsaki dan slišiš. Ustreženo bo ne le sinom omikanih meščanov, ampak tudi prostemu kmetu; kajti videl bo, koliko je vreden slovenski jezik, kako visoko se česti v pisalnicah in v javnem življenju, in z veseljem bode pošiljal otroka v slovensko šolo. Narod naš se bo bolj in bolj omikoval in izobraževal; z omiko prostega ljudstva bo pa nastopilo blagostanje naroda in časi se bojo zboljšali. Pomagajmo k temu vsak po svoji moči! —

Od beneške meje. II...z. — Dovolite mi, da vam kaj malega v „Slov.“ pišem. Od vseh vetrov slovenskega sveta donša „Slov.“ dopise, le od nas se nikdo ne oglasi, da bi semtertje kaj naznanil. Zatorej napišem jaz par verstic. — Kar se slovenščine tiče, je pač tukaj še žalostna ž njo. Nimamo še pravih slovenskih šol, pa tudi potrebnih knjig ne, da bi se sami izobraževali. Da od družih molčim, omenjam samo duhovščine, izmed ktere se jih veliko ni v šoli nikdar slovenščine učilo. Ni čuda potem, da si z italijanščino pomagajo, kar morejo, ter spravljajo mešanico na dan, da se Bogú usmili, kakor n. pr. „s punjami in cabadami (s pestmi in palicami) Kristuša butajo“, ali pa „kui sa da ne (kdo ve da ne)“ itd. Težko težko se še kje najdejo tako zanemarjeni Slovenci, kakor ravno tukaj. Zato je pa tudi z enakopravnostjo še čudna. Dasiravno jo je presv. cesar izrekel ter zaterdil vsem deželam in narodom, in so ji tudi ministri več ali manj udani, ni je pa vendar še zapaziti tukaj pri nižih urad-

nikih, ki imajo vsaki čas največ z ljudstvom opraviti, pa se malo malo za njegov jezik menijo. Vendar pa se mi dozdeva, da že čutijo, da so prešli stari časi, v kterih smo se pod palico prijazno in na smeh deržati morali. Tudi tu že zaslužimo, da vživamo vse dobrote enakopravnosti in ustavnega življenja. Pa ne samo vlada, pozabljajo nas tudi naši bratje Slovenci. Naj omenim le družbo sv. Mohora. Ni mi treba praviti, da se mi zlasti za ljudstveno omiko jako imenitna zdi, in da mora dober sad obroditi, zakaj kjer udje eden za drugega molijo in se ne kratkočasijo samo, tam se mora kaj dobrega dognati. Vprašam pa zdaj, zakaj se vabila za pristop ne pošiljajo med vse Slovence? kajti od beneških Slovencev ni duha ne sluha v tej družbi in vendar oni sv. Mohora praznujejo in v veliki časi imajo! Šteje pa se teh okoli 30.000, ki od goriških berd tje do Režije skorej vsi po hribih prebivajo in večidel borno živé. Naj bi se vabila tudi beneškim gg. fajmoštrom, kakor v št. Peter, v Podutano, itd. poslala. Menim, da bi to nikakor ne škodovalo. Tako bi se vsaj polagano začeli učiti brati in potem tudi delati, česar se zdaj še tolikanj pogreša.

Dežele trojedine kraljevine.

Po najnovejših naznanilih se bode neki zbor že v sredi meseca junija sklical. Res, potreba bi bila že velika, ali tega ne bomo verjeli prej, da vidimo razpis za volitev poslancev. — Čedalje bolj se tudi bojé za Zemun-Reško železnico, ker dobivajo Ogri za drugo čerto vedno več upliva.

Dežela ogerska.

Ogerski liberalci postavljajo zdaj sledeče pogoje. Zbor naj se skliče na podlagi postav od leta 1848 in tedajnega volitevnega reda. Potem naj se zboru naznanijo najprej kraljevi predlogi, in cesar t. j. kralj naj se da kronati, zraven tega pa naj tudi koj okliče nastopno diplomo. Zbor se potem prične posvetovati in ustanavljati pogoje in razmere med drugimi deželami. — Vendar pa še nihče ne vé, kdaj da bode zbor. — Novisadska cerkvena občina je poslala zahvalno pismo tistim poslancem na serbskem cerkv. zboru, ki so zoper oktrojiranje novega volitevnega reda protestirali. To pa je čudno, pravi „Zuk.“, ker je le-ta občina sama oktrojirana!

Ptuje dežele.

Ruska. Muraviev je tedaj res od svoje službe odstavljen, kar je dobro znamenje. Imenovan pa je grof ruskega carstva. Namestu njega je izvoljen gen. Kaufman za namestnika na Litvanskem.

Černagora. Knez se poda v kratkem čez Dunaj v Beligrad. Morebiti se napoti kaka zveza, kajti osodopolni časi nastajajo.

Turška. Abdelkader, nekdanji arabski knez, je prišel v Carigrad. Pravijo, da gre krimsko bojišče gledat, potem pa v Pariz. Nekteri celó hočejo vedeti, da ga bo Napoleon čez nektere bolj nevšečne arabske rodove za kneza postavil.

Pruska. Ministerstvo je predložilo zbornici razkazek stroškov za lansko vojsko in kako naj bi se poravnali. Tu bode Bismark zvedel, ali ima med liberalci kaj prida prijatlov, ki bi ga podpirali, da se Pruska primerno razširi v zamenjo notrajnega svojevoljnega vladanja. — Poslanec Löwe je v zboru spomina vredne besede za Poznance govoril. Naznanimo jih prihodnjic.

Francoska. Francozi tudi cesarico radi in voljno slušajo. Nič ni čutiti, da cesarja ni doma. On pa se na Algirskem dobro ima, in pravijo celó, da bode en mesec dalje tamkaj ostal in da namerja svojega sina za Algirskega kralja oklicati. — Škof Dupanloup očitno piše zoper suženstvo in slavi Linkolna, ki je tolikanj pripomogel, da se bo ta za človeštvo sramotna naprava zdaj odpravila. — Pravijo tudi, da misli Napoleon Orlejancem v južni Ameriki kje kak prestol napraviti, kakor ga je bil napravil ces. Maksu v Mehiki. (?)!

Amerika. Morivec Booth je za ranami umerl, pajdaš njegov, nek Harold, pa je vjet in čaka zaslužene kazni. — Od Johnsona pišejo vsi, da se na vse strani krepek obnaša. — 400.000 vojakov je že izpuščenih in vsaki dan se že zdaj en milijon tolarjev manj izdaja. Jugovski pervosednik Jefferson Davis je pobegnul z veliko denarjem, pa bode težko srečno ušel.

Razne novice.

* 11. maja je bil veliki zbor „slovenske matice“ v Ljubljani. Ker pričakujemo izvirnega dopisa, poveemo zdaj le nekaj, kar „Triglav“ naznanja. — Sešlo se je članov več ko 130 iz raznih krajev mile nam slovenske domovine. Med njimi so bili gg. Terstenjak, grof Barbo, Hašnik, L. Svetec, dr. Srnec, dra Vošnjak in Prelog, in Pirc, pervosednik kranjske čitavnice.

Pervosedoval je dr. Vončina, ki je zbor z govorom pričel. V imenu ljubljanskega mesta pa ga je pozdravljajal mestni župan, dr. Costa. Oba govora sta bila sprejeta z veliko pohvalo.

Terstenjakov predlog, naj se prestopi čez vse nasvete, ki se tičejo preuredbe matičnih pravil, na dnevni red, bil je z veliko večino glasov (le dva sta bila proti) sprejet. Posvetovalo se je tedaj le po naznanjenem programu. Opoldne je bil veliki obed, zvečer pa „beseda“ v čitavnici, kjer je dr. Bleiweis vse goste serčno pozdravil. — Ljubljanski „Sokolci“ so imeli 7. t. m. prvi letošnji izhod. Kakor „Novice“ pišejo, sešlo se jih je več ko 70, med kterimi jih je tudi bilo 12 iz Kranja in eden iz Celovca. Šli so pa najprej na Fužine, potem je bila sv. maša na Bizoviku, pri kteri so „Sokolci“ stregli in peli, in naposled so dospeli čez krasne griče v pomladanskem lišpu in med veselimi šalami v Lavrico, kjer jih je že čakala pokrita miza na okusno okinčanem prostoru. Tudi načelnik dr. Costa je prišel k obědu, pri kterem se je mnogo napivalo. Tudi družih ljubljancev se je veliko tje pripeljalo. Bila je tedaj pod milim nebom prava podoba ljudskega shoda, kakoršnega si le Slovan improvizovati zamore! Tudi kmetov se je bilo povsod veliko zbralo in prijazno so se vedli s Sokolci, kakor brat z bratom. Še le, ko se je jelo mračiti, nastopili so pot v Ljubljano, preveseli in z vsem zadovoljni. Živio! — Ruski car je vdovi rajnega Vuka Štefanovića do smerti dovolil vsako leto 100 cekinov, ktere po njeni smerti vživa hči njegova, vdova Vukomanovića. — Nekteri časniki so te dni naznanjali, da dobiva g. Šmerling kot deržavni minister 20.000 gld., kot skerbnik Terezijanske akademije 6000 gld. in kot skerbnik dunajske hranilnice 8000 gld., tedaj v vsem skupej na leto 34.000 gld. Zdaj se pa preklicuje, da kot skerbnik nima nobene plače. — Za londonskega nadškofa je izvoljen dr. Manning, dozdajni westminsterski proš. On je spreobrnjenec in je bil prej anglikansk pridigar. Je pa tudi

jako učen, pobožen in od vseh spoštovan mož. — Mehikanska cesarica je bila one dni v veliki smertni nevarnosti zunaj mesta Mehike. Komej je neki ušla, da je niso kmetje na poti ustrelili. Tudi se sliši, da na prostovoljce skrivé zelo streljajo. — Ruska carica je v Nici poldrugi milijon frankov potrosila. — Francoski maršal Canrobert je prejel od ruskega cara v Lijonu v poslavljenje več ruskih križev. On je bil v krimski vojski francoski poveljnik. — Velik parobrod je na reki Misisipi s 1500 popotniki zgorel. —

* V *Spitalu* na Koroškem je uni dan (13. t. m.) zgorelo 19, v Preski na Kranjskem pa 12 pohištrev.

(Velika skleda punča). — Russel, nekdanji najviši poveljnik angleške armade po morju, bil je dal napraviti na nekem vertu punča za 6000 povabljenih oseb. V sredi verta je bil prostor enak nizkemu vodnjaku (štetni). Od tega so izhajale na štiri strani lepa in precej dolga sprehajališča, ktera so pokrivala gosta citronova in pomarančina drevesa. Na vsakem sprehajališču se je protezala na dolgo miza, polna krepčavnih jedí vsake baže. V omenjeni globini (štetni) je bil pa pripravljen punč. Za to pripravo so stavili v rabo 4 velike sode žganja ali boljše ruma, 8 velikih sodov vode, 25.000 lemon, 80 bokalov citronovega soka, 1300 funtov sladkorja ali cukra, 5 funtov razmetih muškatovih orehov, in pa velik sod malage. Po punču v omenjenem prostoru je plaval čolnič, v kterem je stal nek fantič, ki se je vozil semtertje, naliváje kupice veliki družbi po njej želji. —

(Še je poštenja na svetu). — Te dni je bil zgubil nek gospod v Terstu svojo listnico, v kteri je bilo 2000 gld. v bankovcih. Oznanjaje to po listih obljubil je najdniku 200 gld. za dar. Najde pa listnico neka ubožna žena in jo nese gospodu. Tisti jej hoče izročiti obljubljenih 200 gld.; ona jih pa vzame le 100, in se prav lepo zahvaluje, ter po nobeni ceni noče še družih 100 gld. sprejeti. —

Duhovske zadeve.

Goriška nadškof.: G. Matija Škodnik je postal koop. pri sv. Ignaciju v Gorici; g. Matija Kravanja nadškof. kancelist, in g. O. K. Adam Prieowski, jezuit, beneficijat v Karminu. Umerl je: g. O. Justin Brus, vikar kapucinov v Gorici. R. I. P.!

Lavantinska šk.: Umerl je g. Andrej Žohar, katehet na normalki in realki v Mariboru. R. I. P.!

Družba sv. Mohora.

Dalje so plačali za l. 1865 dekanije: Komen, Devin, Černica, Tomin, Pliberk, — fara šent Vid pri Zatični, Katinara, Senčur, Predoselj, Predvor in Teržič; gg. bogoslovci v Gorici in gg. dijaki v Celju.

Loterija.

Terst: 40. 31. 5. 60. 80.

Dunajska borska 16. maja 1865.

5% metalike	71.50
5% nacional	76.50
1860 derž. posoj.	93.90
Bankine akcije	806.—
Kreditne	185.40
London	109.30
Novi zlati	5.19
Srebro	107.50